

مقدمات مشروطه خواهی

آشنایی با اینان با معاهیم حقوقی در عصر قاجار

دکتر فردین مرادحانی

عضویت علمی دانشگاه بوعلی سینا



مرادخانی، فردین، ۱۳۶۰.
مقدمات مشروطه‌خواهی (آشنایی ایرانیان با مفاهیم حقوقی در عصر قاجار).

مؤلف: دکتر فردین مرادخانی.

تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۸.

۴۳۸ ص.

ISBN 978-964-325-546-6

فیبا

ایران. وزارت عدلیه -- تاریخ

حقوق -- ایران -- تاریخ -- قرن ۱۳ ق.

Iran -- History -- 19th century -- Law

ایران -- تاریخ -- انقلاب مشروطه، ۱۳۲۴-۱۳۲۷ ق.

Iran -- History -- Constitutional Revolution, 1906-1909

ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳-۱۳۴۴ ق.

Iran -- History -- Qajars, 1779-1925

ایران -- قانون اساسی (مشروطه)

Constitutions -- Iran

ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۳ ق.

Iran -- Politics and government -- 19th century

DSR1۳۱۵

۹۵۵/۰۷۴۰۴

۶۰۵۰۷۳۷

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست‌نویسی:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده‌بندی کنگره:

رده‌بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

مقدمات مشروطه‌خواهی

(آشنایی ایرانیان با مفاهیم حقوقی در عصر قاجار)

مؤلف: دکتر فردین مرادخانی

ناشر: شرکت سهامی انتشار

چاپ اول: ۱۳۹۸

چاپخانه حیدری: ۵۰۰ نسخه

۶۵۰۰۰ تومان



دفتر مرکزی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، نرسیده به میدان بهارستان، جنب خیابان ملت، شماره ۹۲

کدپستی: ۱۱۴۳۹۶۵۱۱۸ تلفن: ۳۳۹۰۴۵۹۲ دورنگار: ۳۳۹۷۸۸۶۸

تلگرام و اینستاگرام: @entesharco

WWW.ENTESHARCO.COM Email: info@entesharco.com

فروشگاه شماره ۱: تهران خیابان جمهوری اسلامی، نبش خیابان ملت، شماره ۹۲، تلفن: ۳۳۱۱۴۰۴۴

فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان انقلاب، بازارچه کتاب، تلفن: ۶۶۴۱۳۶۸۴ دورنگار: ۶۶۹۶۷۱۰۴

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	درآمد
۱۵	فصل اول: حکومت شاهان قاجار
۱۷	مبحث اول: شیوه حکومت
۵۰	مبحث دوم: تحدید قدرت
۶۴	مبحث سوم: ویژگی‌های شاه در عصر قاجار
۷۸	گفتار اول: شاه در سفرنامه‌ها
۸۲	گفتار دوم: اندرز به شاه
۸۶	مبحث چهارم: شاهان قاجار
۹۰	گفتار اول: اقدامات عباس میرزا و عقاید او در حکومت‌داری
۱۰۱	گفتار دوم: محمدشاه و ناصرالدین شاه
۱۱۳	فصل دوم: نزاع سلطنت و حکومت (تحدید و تنظیم قدرت توسط صدراعظم)
۱۲۰	مبحث اول: صدراعظم‌های فتحعلی‌شاه
۱۲۳	مبحث دوم: صدرات قائم مقام‌ها
۱۳۵	گفتار اول: ویژگی‌های قائم مقام
۱۴۰	گفتار دوم: عزل قائم مقام

۱۴۶	مبحث سوم: صدرات حاجی میرزا آقاسی
۱۵۳	مبحث چهارم: صدرات امیرکبیر
۱۶۳	گفتار اول: رابطه شاه و امیرکبیر
۱۷۳	مبحث پنجم: صدرات میرزا آقاخان نوری
۱۸۰	مبحث ششم: صدرات میرزا حسین خان سپهسالار
۱۸۶	گفتار اول: اقدامات سپهسالار
۱۹۹	گفتار دوم: رابطه سپهسالار با شاه
۲۰۴	گفتار سوم: سپهسالار در چشم دیگران
۲۱۲	مبحث هفتم: صدرات امین‌الدوله
۲۲۰	گفتار اول: لایحه‌های امین‌الدوله
۲۳۱	فصل سوم: مفهوم قانون اساسی
۲۳۴	مبحث اول: قانون اساسی در رساله‌های پیش از مشروطه
۲۳۸	مبحث دوم: ترجمه قوانین اساسی
۲۳۸	گفتار اول: قانون اساسی روسیه
۲۳۹	گفتار دوم: قانون اساسی عثمانی
۲۴۴	گفتار سوم: قانون اساسی بلژیک
۲۴۷	مبحث دوم: رساله‌های مربوط به قانون اساسی
۲۴۸	گفتار اول: رساله قانون حکومت ایران
۲۵۰	گفتار دوم: دفتر تنظیمات
۲۵۲	گفتار سوم: کتابچه قانون یا سیر ناصری
۲۵۴	گفتار چهارم: رساله انتظام لشکر و مجلس تنظیمات
۲۵۵	مبحث سوم: طرح‌های دولت در خصوص قانون اساسی
۲۵۵	گفتار اول: نخستین قانون اساسی در عصر سپهسالار
۲۵۶	گفتار دوم: لایحه تشکیل دربار اعظم
۲۵۹	فصل چهارم: مفهوم پارلمان و کابینه
۲۶۱	مبحث اول: پارلمان و کابینه در سفرنامه‌ها
۲۷۷	مبحث دوم: پارلمان و کابینه در رسایل سیاسی

۲۹۶	مبحث سوم: تجربه‌های عملی در تاسیس پارلمان و کابینه
۲۹۷	گفتار اول: تاسیس شورای وزیران
۳۰۶	گفتار دوم: مجلس مصلحت خانه
۳۱۳	گفتار سوم: وزرای سه گانه
۳۱۶	گفتار چهارم: فرمان تقسیم وزارت خانه‌ها
۳۱۷	گفتار پنجم: بازگشت صدرات
۳۱۸	گفتار ششم: لایحه دربار اعظم
۳۲۳	گفتار هفتم: وزرای مختار دربار اعظم
۳۲۸	گفتار هشتم: درالشورای کبری
۳۳۱	گفتار نهم: فرمان ادبیت مستقلة
۳۳۴	گفتار دهم: سایر فرامین مجالس تا پایان عصر سپهسالار
۳۳۹	گفتار یازدهم: سایر فرامین بعد از عصر سپهسالار
۳۴۵	مبحث چهارم: تجربه دوم تاسیس مجالس
۳۵۳	فصل پنجم: عدلیه
۳۵۸	مبحث اول: محاکم شرع و عرف
۳۶۸	مبحث دوم: مشکلات عدلیه
۳۷۹	مبحث سوم: عدلیه در رساله‌ها و سفرنامه‌ها
۳۸۳	مبحث چهارم: کوشش برای اصلاح عدلیه
۳۸۷	مبحث پنجم: اصلاحات سپهسالار در عدلیه
۳۹۳	مبحث ششم: عدلیه پس از سپهسالار
۳۹۶	مبحث هفتم: مجلس وکلای تجار
۳۹۹	مبحث هشتم: فرامین شاه در اصلاح عدلیه
۳۹۹	گفتار اول: کتابچه دستورالعمل دیوان‌خانه‌های عدلیه اعظم
۴۰۳	گفتار دوم: صندوق عدالت
۴۰۶	گفتار سوم: دیوان مظالم
۴۰۷	گفتار چهارم: سایر فرامین
۴۱۱	فهرست منابع

۴۲۹ نمایه اشخاص

۴۳۳ نمایه مفاهیم

www.ketab.ir

پیشگفتار

این کتاب حاصل بررسی و تحقیقات من درباره نظریه مشروطیت و پیدایش مفاهیم و نهادهای حقوقی در ایران است. تلاش و تحقیق درباره تاریخ مفاهیم و نهادهای حقوقی در ایران و خوانش حقوقی از نظریه مشروطیت ایران از علایق و حوزه‌های مطالعاتی نویسنده این سطور است. نوشتن در این حوز، کار دشوار و زمان‌بر است و امیدوارم بتوانم دفترهای دیگر این مجموعه را در آینده منتشر کنم. باید اقرار کنم که راه طولانی در این حوزه‌ها در پیش داریم و هنوز آثار معتبری در این موضوعات ننوشته‌ایم. اگر توانسته باشم به طرح برخی از بحث‌ها کمک اندکی کرده باشم تا حد زیادی رفق بوده‌ام.

برخی از مباحث این کتاب را با دانشجویانم در دانشگاه بوعلی سینا و نیز در سخنرانی‌ها و مقالاتم در دانشگاه‌ها و مجلات به بحث گذاشته‌ام. همچنین بارها درباره برخی از مباحث کتاب با همکارانم در گروه حقوق دانشگاه بوعلی سینا به‌ویژه دکتر آیت مرآتیی به بحث نشسته‌ام و همواره از نکته‌سنجی‌های او بهره برده‌ام. فضای دوستانه و بدون غشایی که در گروه حقوق دانشگاه بوعلی سینا وجود دارد در نوشتن این اثر بی‌تأثیر نبوده است و جا دارد از همه همکاران گروه حقوق آن دانشگاه تشکر ویژه‌ای بکنم. برخی از دانشجویانم در خواندن دست‌نوشته‌ها و ویرایش متن زحمت زیادی کشیده‌اند. خانم معصومه سیاوشی زحمت تایپ دست‌نوشته‌ها و آقای میلاد سهرابی زحمت ویرایش ادبی متن را کشیده‌اند. همچنین آقای امیررضا اسدی و خانم مریم وهیبی فخر بخش‌هایی از متن را غلط‌گیری کرده‌اند که از زحمات آن‌ها تشکر می‌کنم. برای نوشتن این کتاب از کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه بوعلی سینا و کتابخانه ملی استفاده زیادی کرده‌ام و قدردان زحمات کارکنان این کتابخانه‌ها هستم.

قدردانی از همسر مهربانم برایم ناممکن است، زیرا همواره اوقات بسیاری از روز را مشغول نوشتن و تحقیق بوده‌ام و کمتر توانسته‌ام در کنار او و فرزندم باشم و سهم آن‌ها در این کتاب و سایر نوشته‌های من فراتر از آن است که به بیان آید.

در پایان از مدیریت محترم و کارکنان کوشای انتشارات وزین شرکت سهامی انتشار که همواره در طرح مباحث حقوقی پیشگام بوده است بابت همه زحماتی که برای چاپ این اثر کشیدند سپاسگزاری کنم.

امیدوارم این وجیزه، نظر اهل فضل و تحقیق را جلب کند و به کارشان آید و نویسنده را از نظرات انتقادی خود بهره‌مند سازند.

فردین مرادخانی